

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Δ' ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ (14/7/2013)

Αναγνώσματα:

Απόστολος: Τίτ. γ', 8 – 15. Ευαγγέλιο: Ματθ. ε', 14 – 19

Συνδυασμός πίστης και καλών έργων

Απόσπασμα από τον επίλογο της προς Τίτον επιστολής του Αποστόλου Παύλου ακούσαμε στο Αποστολικό ανάγνωσμα της σημερινής Κυριακής, αγαπητοί μου. Ο διδάσκαλος συμβουλεύει τον μαθητή του και Ποιμένα της Εκκλησίας για την στάση του έναντι του ποιμνίου του και για το υπόδειγμα του βίου, το οποίο πρέπει να επιδεικνύει στους πιστούς. Τού υποδεικνύει τα καλά και ωφέλιμα για τα μέλη της Εκκλησίας, που είναι η αποφυγή των ανόητων και περιττών συζητήσεων, των φιλονικιών για τα θέματα του νόμου, η αποφυγή των αιρετικών, μετά τις πρώτες προσπάθειες για την διόρθωσή τους και τον καλεί να διδάξει στους Χριστιανούς να είναι πρωτοπόροι στα καλά έργα, για την αντιμετώπιση επειγουσών αναγκών.

Σ' αυτό το τελευταίο σημείο των Παύλειων συμβουλών θα σταθούμε, επισημαίνοντας μερικά σημεία για το μεγάλο κεφάλαιο της πνευματικής μας ζωής, που είναι, για εμάς τους Χριστιανούς, η εφαρμογή των καλών έργων της αγάπης μέσα στην κοινωνία.

Συχνά, επισημαίνεται στους Εκκλησιαστικούς κύκλους ο υπερτονισμός της λεγόμενης «πνευματικότητας» και η μονοδιάστατη αντίληψη της πίστεως. Θεωρείται δηλ. από πολλούς, ότι η Ορθόδοξη πίστη έχει υψηλό, θεωρητικό περιεχόμενο και επικεντρώνεται μόνο στα ανώτερα επίπεδα της ανθρώπινης σκέψης και ζωής. Κατά την άποψη αυτή η πνευματική ζωή αποκτά υποκειμενικό – ατομικό χαρακτήρα, περιορίζεται σε προσωπικό επίπεδο και δεν αντιλαμβάνεται τίποτα άλλο πέρα από την προσωπική σχέση με τον Θεό. Η ενασχόληση, μάλιστα, με τις βιοτικές ανάγκες και τα προβλήματα, όχι τα προσωπικά, ασφαλώς, αλλά των άλλων, θεωρείται άνευ αξίας ή και εμπόδιο για την κατάκτηση της σωτηρίας.

Για την Εκκλησία μας, όμως, μια τέτοια αντίληψη της Ορθόδοξης πνευματικότητας είναι ελλιπής· είναι κολοβή. Η εφαρμογή της πίστεως έχει και εσωστρεφή και εξωστρεφή χαρακτήρα. Ασφαλώς, ο πιστός οφείλει να καλλιεργεί τον έσω άνθρωπο, να βιώνει την ζωή της αρετής, να επιδιώκει την Μυστηριακή ένωση με τον Θεό. Την ίδια στιγμή, όμως, οφείλει να βγαίνει από τον εαυτό του και να εφαρμόζει αυτά τα οποία πιστεύει στο πρόσωπο του κάθε ανθρώπου, *εις τας αναγκαίας χρείας*. Διαφορετικά, κατά τον Απόστολο Παύλο, ο

Χριστιανός «μένει άκαρπος»¹, είναι δηλ. ένα δένδρο, με πολλά φύλλα, με εντυπωσιακή εξωτερική εμφάνιση, χωρίς, όμως, καρπούς. Ένα τέτοιο δένδρο, την άκαρπη συκιά, είχε καταραστεί ο Κύριος, συμβολίζοντάς την με τους Φαρισαίους, οι οποίοι στη θεωρία ήταν άμεμπτοι, από έργα αγάπης και εφαρμογής της θεωρίας, όμως, ήταν κενοί· είχαν περιέλθει σε απόλυτη ξηρασία.

Την αντίληψη της Εκκλησίας μας για τον συνδυασμό πίστης και έργων αγάπης διασώζει και αναλύει θαυμάσια ο Αδελφόθεος Ιάκωβος. «Ποιο το όφελος», μάς λέει, «εάν έχει κάποιος πίστη, δεν έχει, όμως, έργα; Μήπως μπορεί η πίστη του από μόνη της να τον σώσει; Εάν οι αδελφοί μας δεν έχουν επαρκή ενδύματα και στερούνται της καθημερινής τους τροφής και τους πει ο πιστός «πηγαίνετε στο καλό, ζεσταθείτε και χορτάστε» και δεν τους δώσει τα αναγκαία για το σώμα, ποια η ωφέλεια; Έτσι και η πίστη, εάν δεν έχει έργα είναι νεκρή στην ουσία της...» Και συνεχίζει: «προσέξτε, ο άνθρωπος δικαιώνεται από τα έργα και όχι μόνον από την πίστη»²

Στο σημείο αυτό, όμως, ελλοχεύει και ένας άλλος πειρασμός. Να νομίσει κανείς ότι από μόνα τους τα έργα της αγάπης και της αλληλεγγύης είναι σε θέση να του εξασφαλίσουν την σωτηρία, έστω κι αν η πίστη του είναι χαλαρή, επιπόλαια και επιδερμική. Τέτοια έργα συχνά επιτελούν και άνθρωποι άθεοι, εκτός Εκκλησίας, ακόμα και πολέμιοι της Εκκλησίας, οι οποίοι νιώθουν μια έμφυτη κλίση προς τα προβλήματα και τις ανάγκες των συνανθρώπων τους. Η Ορθόδοξη αντίληψη, όμως, καλεί τον κάθε Χριστιανό να συνδυάσει την πίστη με τα έργα της αγάπης. Να εφαρμόσει αυτό που πιστεύει στα πρόσωπα που βρίσκονται σε κάθε είδους βιοτική ανάγκη, στο όνομα του Ιησού Χριστού και για την δόξα του Θεού. Αυτή είναι η επιθυμία και η εντολή του Ίδιου του Κυρίου· να Τον αναζητήσουμε και να Του συμπαρασταθούμε στο πρόσωπο του κάθε εμπερίστατου αδελφού. Σ' αυτή τη λογική κινείται και έτσι εξηγείται και το πολυδιάστατο κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας.

Γι' αυτό, αδελφοί μου, ας μην παρασυρθούμε ούτε από τον πειρασμό της αφ' υψηλού θεώρησης της πίστεως, από την οποία απουσιάζει η μέριμνα για τους ανθρώπους, ούτε από τον πειρασμό της αλληλεγγύης χωρίς Χριστό. Ο συνδυασμός της πίστεως και των έργων της αγάπης, της κοινωνικής πρόνοιας και προσφοράς, είναι ο ενδεδειγμένος, που και αποτελέσματα απτά έχει και την ψυχή μας καλλιεργεί και προωθεί προς σωτηρία. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

¹ Τίτ. 3,14

² Ιακ. 2, 14-24